

Lær at spille efter becifring

1

Becifringsklaver
med
- brudte akkorder -

Jan Kuby

Lærerorientering

Anvendelse

Overalt hvor unge og voksne undervises i becifringsklaver. Fra den frivillige musikundervisning over gymnasier, HF, seminarier til universiteter.

Niveau

Begyndere i becifringsklaver, men ikke begyndere på klaver.

Bogen forudsætter at man kan spille efter G og F nøglen, - kender nodeværdier, pausetegn, - har fået en rimelig motorik - kan bruge klaverets pedaler, eller har overskud til at lære det.

Klaverskolen

er den første af 3 skoler, som hver gennemgår en bestemt spillemåde:

Denne bog arbejder med becifringer i venstre hånd:

BLOK- OG BRUDTE AKKORDER I VENSTRE HÅND / melodi i højre hånd

Den anden bog arbejder med becifringer i højre hånd:

MELODI OG AKKORDER I HØJRE HÅND / venstre hånd udskrevet på noder

Den tredje bog arbejder med becifringer i venstre og højre hånd:

SWINGBAS I VENSTRE HÅND / melodi og akkorder i højre hånd

Blande spillemåder

Når eleven har arbejdet med de 3 spillemåder, bør man prøve at blande dem inden for samme melodi, for at få et mere varieret spil.

Klaverarrangementer

I bøgerne er nogle af melodierne skrevet helt eller delvis ud.

Det er gjort for at eleven kan få en fornemmelse af, hvilke muligheder man har for at variere sit spil, og gøre det mere spændende og musikalsk.

Man kan så, - ev.t sammen med en lærer, - analysere disse ting og bruge dem i andre melodier, hvor der kun er melodi og becifring.

Jeg har udgivet disse bøger, fordi der mangler nogle becifringsskoler, som giver eleven mulighed for selv at lave et rimeligt arrangement, inden for forskellige musikgenrer.

Spillemåderne og det meste af bøgernes melodivalg, har jeg gennemprøvet i voksenundervisningen i flere år og erfaret, at de fleste kan lære nævnte spillemåder, når blot progressionen er rigtig.

Jan Kuby, maj -97

Bogen bruger flg. progression:

AFSNIT 1	Side
Blokakkorder i tæt beliggenhed - grundstilling,	<i>6 til 10</i>
Blokakkorder i tæt beliggenhed - vendt	<i>11 til 13</i>

AFSNIT 2	
Brudte akkorder i tæt beliggenhed - vendt	<i>14 til 25</i>

AFSNIT 3	
Brudte akkorder i spredt beliggenhed - grundstilling	<i>26 til 33</i>
Brudte akkorder i spredt beliggenhed - vendt	<i>34 til 45</i>

Målet for denne bog er at eleven, ud fra en becifret melodistemme, kan lave sit eget arrangement med spillemåderne fra afsnit 3.
Disse spillemåder fungerer bedst i lidt "romantiske" melodier i langsomt tempo.

Supplerende melodier

Det anbefales at bruge supplerende materiale, da bogen ikke indeholder nok melodier til en progression der vil passe flertallet af elever.
Grunden til de få melodier er Copyright, - men det giver så eleven den fordel, at hun/han bedre kan være med til at bestemme, hvilke melodier der skal spilles som supplerende materiale.

Jeg har valgt at lave et tomt basnøglesystem under melodierne, hvor læreren ev.t kan notere ting der passer til den enkelte elevs standpunkt, eller hvor eleven kan notere noget af det som bogen arbejder med.

ELEVORIENTERING

SELVSTUDIUM

Hvis du bruger bogen uden lærer eller vejleder er det vigtigt at følge bogens progression, samt *forstå* alt det teoretiske stof, for ellers vil du nok hurtigt føle dig fortabt. Det vil være nemmere, hurtigere og nogengange nødvendigt for din forståelse af det skrevne, hvis du læser hver side igennem een gang *så du ved hvad der står*, og derefter een gang til *for at forstå det*.

OPGAVER / ØVELSER

Det vil give dig en bedre forståelse og sikkerhed i becifringsspillet, hvis du laver de opgaver og øvelser der er i bogen (Akkordopbygning, transposition mm.)

AKKORDMØNSTRENE

Spillemåderne side 46, 47, 48 er kun tænkt som forslag til hvordan man kan bryde / spille en akkord, og du må selv prøve at høre om den skal spilles som 1/4, 1/8 eller 1/16 delsnoder.

“FALSKE” TONER

Nogle gange vil du høre at en tone i den valgte spillefigur lyder “falsk” i forhold til melodien. I starten må du leve med det, men når du har fået en vis rutine i brydningerne, kan du prøve at bryde akkordens toner i en anden rækkefølge eller undlade akkordtonen der lyder forkert.

TEKNISKE ØVELSER

Da becifringsspil ikke er lagt an på at videreudvikle ens klavertekniske kunnen eller styrke færdigheder i node-rytmelæsning, bør man sideløbende med becifringsspillet også spille klassisk musik (etuder og lign.), skalaer, treklangsbrydninger og andre tekniske øvelser.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Lærerorientering.....	2
Bogens progression	3
Elevorientering.....	4
Bogens melodier / index.....	57
DUR-TREKLANGE	
Opbygning af durtreklange.....	6 56
Omvending af durtreklange.....	11
Durtreklange i spredt beliggenhed	26
Omvending af durtreklange i spredt beliggenhed	34
MOL-TREKLANGE	
Opbygning af moltreklange.....	18 56
Opbygning og omvending af moltreklange.....	18
AKKORDERNE PÅ DUR- OG MOLSKALAENS TRIN	
Durskalaens opbygning.....	50
Kvintcirklen (faste fortegn).....	51 53 55
I og V trinsakkorderne	10
I, IV og V trinsakkorderne	14
Durskalaens treklange + parallelakkorder.....	52
Molskalaens treklange + parallelakkorder	52
Paraleltonearter	18 53
Paralleltonearter (kvintcirklen)	53
DUR SEPTIMAKKORDER (7'ere)	
Opbygning af septimakkorder.....	11 56
Opbygning og omvending af septimakkorder	11
AKKORDOVERSIGT	
Opbygning af akkorder.....	56
AKKOMPAGNEMENTSMØNSTRE (Spillefigurer)	
Akkorder i tæt beliggenhed.....	14 46
Akkorder i spredt beliggenhed	26 47
Omvending af akkorder i spredt beliggenhed	34 47 48
At oktavere	7
Bastonesammenhæng	15
VAMP rundgang	20
Gennemgangstoner i bassen.....	22
Lærerens guldkorn.....	25 29 34
Løb / akkordbrydninger op.....	34 48
Intervaller	49
Transposition (eksempel)	54
Transponeringstabel	55

AFSNIT 1

Opbygning af dur-treklange

For selv at kunne opbygge durtreklange, må man vide lidt om INTERVALLER.
Et interval er afstanden mellem 2 toner.

De første intervaller du skal kende er:

LILLE TERTS (3^{\backslash}) består af 3 halvtonetrin (f.eks. E-G, C-Eb)

STOR TERTS (3^{\prime}) består af 4 halvtonetrin (f.eks. E-G#, C-E)

(Ren) KVINT (5) består af 7 halvtonetrin (f.eks. C-G, H-F#)

Bemærk at:

Lille terts noteres: 3^{\backslash} (3 tal efterfulgt af skråstreg mod venstre)

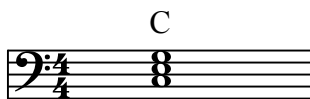
Stor terts noteres : 3^{\prime} (3 tal efterfulgt af skråstreg mod højre)

kvint noteres : 5

Læs ev.t. side 48 om intervaller, og øv ovenstående intervaller på klaveret, til du er rimelig sikker på dem.

En durtreklang er som navnet fortæller, en akkord som består af 3 toner:

En grundtone, en stor terts og en kvint op fra akkordens grundtone.

Eksempel til venstre:

C = grundtonen

E = en stor terts op fra C

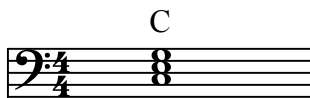
G = en kvint op fra C

eller formuleret på denne måde:

Durtreklangen består af 2 tert'er stablet oven på hinanden: (terts-stabling)

Først en STOR TERTS op fra akkordens grundtone

og derefter en LILLE TERTS op fra den fundne tone.

Eksempel til venstre:

C = grundtonen

E = en stor terts op fra C

G = en lille terts op fra E

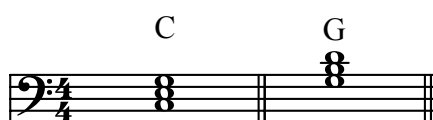
Som du kan se, er det de samme toner man kommer frem til.

I bogen får du brug for begge måder at anskue akkordopbygningen på.

Prøv selv at finde tonerne i flg. akkorder: G, F, D, A og E

7 tallet der står efter nogle af becifringstegnene, (G7, D7 osv.) samt romertallene (I, V) skal du ikke bruge her i starten. Nærmere forklaring senere.

I de første 6 melodier skal du i venstre hånd spille BLOKAKKORDER, som vist i den første melodi:

kvinten	(5) ligger øverst
terts'en	(3) ligger i midten
grundtonen	(1) ligger nederst

Akkorderne kan spilles som enten halv- eller helnoder.

I melodien herunder er det vist med helnoder:

Stille nu

AT OKTAVERE

En del af bogens melodier (og akkorder) lyder lidt "mudrede" dvs. at det klinger dårlig grundet pædagogiske hensyn. (Spillemåden og valgte toneart)

Det vil ofte hjælpe hvis du spiller melodien og akkorderne en OKTAV højere end det er noteret.

SAMMENSTØD

Hvis venstrehandsakkorden flere steder kommer i vejen for melodien, må man spille melodien en oktav højere eller akkorden en oktav dybere. Er der kun få sammenstød, kan man udelade den øverste akkordtone i takter hvor der er sammenstød.

Men hovedreglen er, at det lyder bedre hvis man spiller venstre hånds akkorder så tæt som muligt på melodien.

Ude midt i Rude skov

Two systems of musical notation for the piece "Ude midt i Rude skov". Each system consists of a grand staff (treble and bass clefs) with a 4/4 time signature. The first system has four measures with chords C, C, G7, and C above the staff. The second system also has four measures with chords C, C, G7, and C. Fingerings are indicated by 'I' and 'V' below the notes. Slashes (/) are placed above the first and last measures of both systems, indicating repeat signs.

De skråstreger (/) der er vist i de følgende melodier, betyder at du skal gentage den sidst spillede akkord.

Den næste melodi står i G dur

Nellie

Two systems of musical notation for the piece "Nellie". The first system is labeled "Mel." and has a key signature of one sharp (F#) and a 4/4 time signature. It consists of four measures with chords G, D7, and G above the staff. The second system also has four measures with chords G, D7, and G. Fingerings are indicated by 'I' and 'V' below the notes. Slashes (/) are placed above the first and last measures of both systems, indicating repeat signs.

Melodien herunder bruger samme spillemåde som i de forrige melodier.
I de takter hvor der er 2 becifringer, skal man spille hver akkord som halvnoder.

I takterne 3 og 4 har jeg noteret noder i venstre hånden, fordi det lyder ret grimt hvis man kun spiller en samlet G akkord.

Maj vi har

First system of musical notation for 'Maj vi har'. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 4/4. The melody in the treble staff is: G4 (quarter), A4 (quarter), B4 (quarter), G4 (half). The bass staff contains fingerings: I (under G), V (under A), and I (under B). Above the treble staff are chord symbols: G, D7, G (D7 G D7), and G. Below the bass staff are fingering symbols: I, V, and I (V I V).

Second system of musical notation. Treble staff: G4 (quarter), A4 (quarter), B4 (quarter), G4 (half). Bass staff: I, V, I, V, I. Chord symbols: G, D7, G, D7, G.

Third system of musical notation. Treble staff: A4 (quarter), B4 (quarter), C5 (quarter), B4 (quarter), A4 (half). Bass staff: V, /, /, I, /, /. Chord symbols: D7, /, G, /.

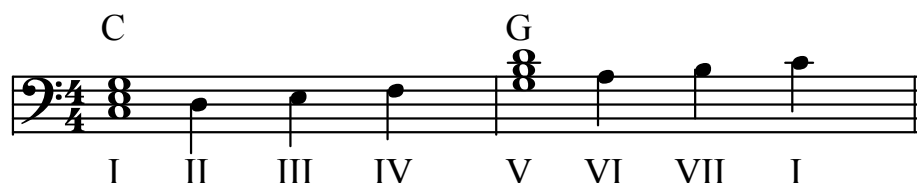
Fourth system of musical notation. Treble staff: G4 (quarter), A4 (quarter), B4 (quarter), G4 (half). Bass staff: I, V, I, V, I. Chord symbols: G, D7, G, D7, G.

I og V trins-akkorderne

Du har set nogle romertal (I og V) nedenunder becifringerne på de første 6 melodier.
 Det har noget med skalaer at gøre.
 (Se ev.t. side 50 “Skalaens opbygning” og side 51 “Kvintcirklen”)

De første 2 melodier var i C dur (ingen fortegn) og brugte akkorderne C og G.

C dur skala:

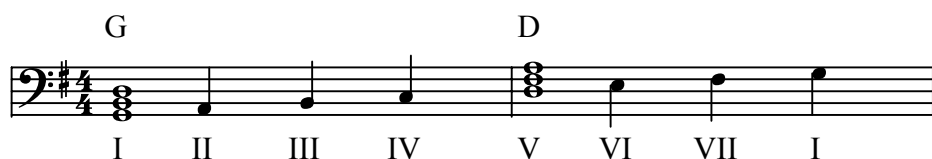

Tonen C = I trin, D = II trin, E = III trin, F = IV trin osv.

C akkorden bruger I trinnet (i C dur) som grundtone, Det er så en I trinsakkord.
 G akkorden bruger V trinnet (i C dur) som grundtone, Det er så en V trinsakkord.

De to næste melodier stod i G dur (1 #) og brugte også kun I og V trinsakkorderne:

G dur skala:

Tonen G = I trin, A = II trin, H = III trin, C = IV trin osv.

G akkorden bruger I trinnet (i G dur) som grundtone, Det er så en I trinsakkord.
 D akkorden bruger V trinnet (i G dur) som grundtone, Det er så en V trinsakkord.

Find I og V trinsakkorderne i flg. tonearter:

D dur: ____ og ____7 A dur: ____ og ____7

F dur: ____ og ____7 Bb dur: ____ og ____7

(7 tallet efter V trinsakkorderne har jeg skrevet fordi man oftest spiller V trinsakkorden som en 7'er, men vent med at spille dem til du kommer til side 12)

TRANSPONÉR de første 4 melodier til andre tonearter end de noterede.
 Brug skalatrinene som vist foroven. Læs ev.t. side 54 om transposition.

Omvending af durtreklange

Du har indtil nu lært at opbygge akkorderne med grundtonen nederst i akkorden.

Man siger så at akkorden ligger i GRUNDSTILLING.

Det lyder noget kedeligt hele tiden at spille akkorden på denne måde, så vi vil nu prøve at vende akkorderne:

Alle durtreklange har 3 beliggenheder:

Når grundtonen er nederst ligger akkorden i GRUNDSTILLING

Når tertsen er nederst ligger akkorden i FØRSTE OMVENDING

Når kvinten er nederst ligger akkorden i ANDEN OMVENDING

Grundst.	1. omv.	2. omv.	Grundst.	1. omv.	2. omvend.
C	C/e	C/g	G	G/h	G/d

Septim-akkorder (7'ere) og deres omvendinger

Du skal nu lære at opbygge og vende de omtalte septimakkorder.

En septimakkord er en firklange og består altså af fire toner:

En grundtone, en store terts, en kvint og en lille septim regnet fra grundtonen, og det er det samme som en durtreklang, tilføjet en lille terts. (Man finder måske septimen lettest ved at gå en stor sekund (en hel tone) NED fra akkordens grundtone)

Man kan også formulere det som: en stor terts + en lille terts + en lille terts.

Selv om septimakkorden er en firklange, vil man oftest kun spille tre af tonerne for at lyden ikke bliver for "grumset" og det vil oftest være kvinten man udelader.

Alle septimakkorder har 4 beliggenheder:

Grundst.	1. omv.	2. omv.	3. omv.
G7	G7/h	G7/d	G7/f

Ovenstående notationsform med skråstreg efter akkorden (G7/h, C/g osv.) bruges for at fortælle hvilken akkordtone der skal ligge nederst. Er der ingen skråstreg, skal grundtonen ligge nederst.

Brug disse akkordomvendinger i de næste 4 melodier.

Spille måden er stadig blokakkorder, men nu bare vendt.

En pige gik i enge

G / D7/f# G

G / D7/f# G /

/ G D7/f# G D7/f# G

Vil du, vil du

D / A7/c# D A7 D

D / A7/c# D A7 D

Find ud af hvilke tonearter de næste melodier står i og brug trintallene til at finde becifringerne. (Se kvintcirklen side 51 for at bestemme tonearten)
Vælg den omvending der klinger bedst på V trinsakkorden.

He's got the whole world in his hand

Spilles let swingende

First system of musical notation for 'He's got the whole world in his hand'. It consists of a treble and bass clef staff. The key signature has two sharps (F# and C#), and the time signature is 4/4. The melody is written in the treble clef. The bass clef staff contains chord figures: 'I' in the first measure, a slash '/' in the second measure, 'V' in the third measure, and a slash '/' in the fourth measure.

Second system of musical notation for 'He's got the whole world in his hand'. It consists of a treble and bass clef staff. The key signature has two sharps (F# and C#), and the time signature is 4/4. The melody is written in the treble clef. The bass clef staff contains chord figures: 'I' in the first measure, a slash '/' in the second measure, 'V' in the third measure, and 'I' in the fourth measure.

London Bridge

First system of musical notation for 'London Bridge'. It consists of a treble and bass clef staff. The key signature has two sharps (F# and C#), and the time signature is 2/4. The melody is written in the treble clef. The bass clef staff contains chord figures: 'I' in the first measure, a slash '/' in the second measure, 'V' in the third measure, and 'I' in the fourth measure.

Second system of musical notation for 'London Bridge'. It consists of a treble and bass clef staff. The key signature has two sharps (F# and C#), and the time signature is 2/4. The melody is written in the treble clef. The bass clef staff contains chord figures: 'I' in the first measure, a slash '/' in the second measure, 'V' in the third measure, and 'I' in the fourth measure.